

การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร

ม.ล. อัครอนงค์ ปราโมช

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2525

ISBN 974-561-215-4

008153

118264796

MORAL REASONINGS OF PROFESSIONAL NURSES
IN BANGKOK METROPOLIS

M.L. Akanong Pramoch

A Thesis Submitted in Partial Fulfilment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1982

ISBN 974-561-215-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การไท่เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร

โดย

ม.ล. อัครอนงค์ ปราโมช

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์

อาจารย์ที่ปรึกษารวม

รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณอุทัย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยนี้ เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

Signature

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ นูนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

Signature

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพรัตน์ ฉดาพิบูลย์)

Signature

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์)

Signature

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณอุทัย)

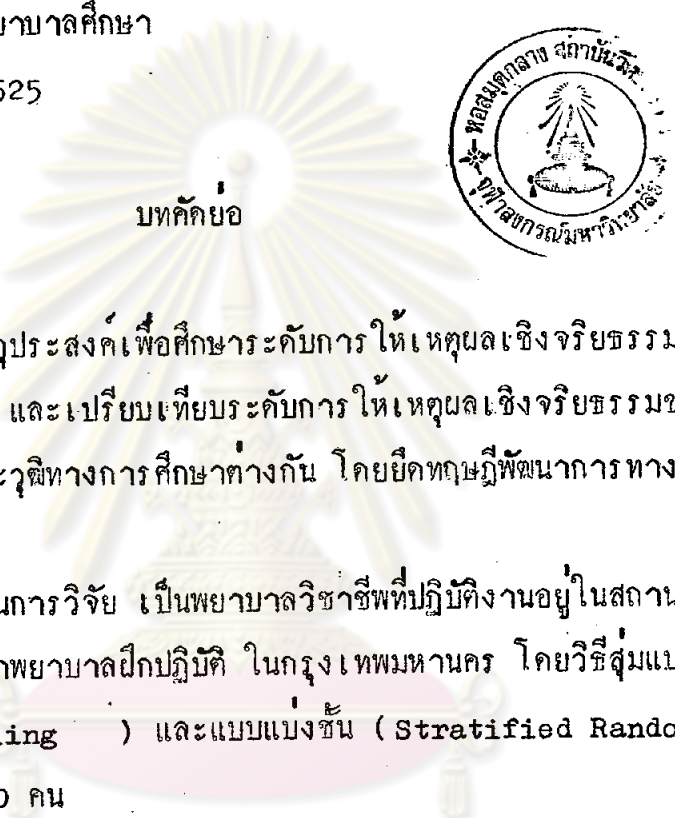
Signature

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประนอม โอทกานนท์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร
 ชื่อนิสิต ม.ล. อัครอนงค์ ปราโมช
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์
 อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย
 ภาควิชา พยาบาลศึกษา
 ปีการศึกษา 2525

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพที่มีตำแหน่งหน้าที่และวุฒิทางการศึกษาต่างกัน โดยยึดทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์กเป็นหลัก

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาพยาบาล และโรงพยาบาลที่มีนักศึกษาพยาบาลฝึกปฏิบัติ ในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) และแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) รวมทั้งสิ้น 430 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสถานภาพเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ วุฒิทางการศึกษา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และแบบสอบ เคอะ คีไฟนิง อิชชูส์ เทสต์ ของ เรสค้และคณะ ซึ่งได้แปลเป็นภาษาไทย หากค่าความเชื่อมั่นและความตรงของแบบสอบได้ ได้ 0.65 และ 0.768 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การตรวจและให้คะแนนตามคู่มือของเรสค้ แล้วหาค่าร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างทางสถิติด้วยค่าที่ (t - test)

ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวิชาชีพโดยส่วนรวมอยู่

ในระดับสูง

2. พยาบาลฝ่ายการศึกษาและพยาบาลฝ่ายบริการพยาบาล มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. พยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาสูง มีระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่าพยาบาลที่มีวุฒิทางการศึกษาค่ากว่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนะให้พัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมในพยาบาลวิชาชีพโดย การศึกษา การอบรม การสัมมนา เพื่อให้มีประสมการณ์ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในการตัดสินใจเชิงจริยธรรมมากขึ้น และการวิจัยที่ควรศึกษาต่อไปคือ การศึกษาจริยธรรมในพยาบาลวิชาชีพในภาคอื่นของประเทศไทย โดยอาจใช้แบบสอบถามหรือสร้างแบบสอบถามที่มีประเด็นจริยธรรมในเรื่องที่เกี่ยวกับพยาบาลโดยเฉพาะ

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Moral Reasonings of Professional Nurses in
 Bangkok Metropolis

Name M.L. Akanong Pramoch

Thesis Advisor Assistant Professor Somkit Raksasataya

Thesis Coadvisor Associate Professor Punthip Sirivunnabood, Ph.D

Department Nursing Education

Academic Year 1982

Abstract

The purposes of this research were to study the level of moral reasonings of professional nurses in Bangkok Metropolis and to compare the moral reasonings of the professional nurses with different position and educational degree according to Kohlberg's moral development theory.

The populational sample was 430 professional nurses selected from Nursing Schools and training hospital centers in Bangkok Metropolis. In this case the simple random sampling technique and the stratified random sampling were employed.

The instruments used in this inquiry were informational questionnaire constructed by the researcher and the Defining Issues Test of Rest which was translated into Thai. The reliability and validity of the test were 0.65 and 0.768 respectively.

Raw data were collected by using Rest's manual and then analysed by using statistical procedures, percentage analysis, arithmetic mean and standard deviation. Moreover, t- test was

utilized in testing statistical significance of the variables.

The following conclusions were based on the findings of this investigation :

1. Professional nurses had the high level of moral reasonings.
2. There was no statistically significant difference in the level of the moral reasonings between instructors and staff nurses at the 0.05 level.
3. Level of moral reasonings of the higher educational degree nurses was significantly higher than that of the lower educational degree nurses at the 0.01 level.

From the results of this research, the researcher suggested that moral reasonings of professional nurses ought to be developed by means of education, training, and seminar in order to increase the experience in moral reasonings and moral judgments. Additionally, it was recommended that the further research concerning morality of nurses in the other parts of Thailand ought to be conducted. The same instrument may be used, or the situation containing of the nursing dilemma issues may be developed for such research of professional nurses.

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสัตย์ อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย และ รองศาสตราจารย์ ดร.พรรตทิพย์ ศิริวรรณนุศย์ อาจารย์ผู้ร่วมควบคุมการวิจัย ซึ่งได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ และตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจ จนกระทั่งผู้วิจัยสามารถทำวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งสอง เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คณะคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาพยาบาล ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หัวหน้าแผนกพยาบาล อาจารย์พยาบาลและพยาบาลทุกท่าน ของสถานศึกษาพยาบาลและโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สิ่งที่ผู้วิจัยจะลืมเสียมิได้ก็คือ พระคุณของผู้บังเกิดเกล้าทั้ง 2 ท่านผู้ให้โอกาสเกิด เติบโต และพัฒนาตนเองจนสามารถบรรลุถึงความสำเร็จในขั้นนี้ได้ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือและกำลังใจ จาก ม.ล.อรุณี ปราโมช ญาติพี่น้อง คณะจารย์รวมภาคิวิชา พี่น้อง และเพื่อน ๆ เจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ นอย พงษ์สนธิ ที่กรุณาตรวจทานและแก้ไขข้อบกพร่อง และสุดท้ายคือ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่กรุณาอนุมัติให้ศึกษาต่อ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการศึกษา การทำวิทยานิพนธ์ จนสามารถสำเร็จการศึกษา ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ม.ล.อักรอนงค์ ปราโมช

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	-----	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	-----	ฉ
กิจกรรมประกาศ	-----	ช
สารบัญ	-----	ฅ
รายการตารางประกอบ	-----	ฉ
รายการแผนภูมิประกอบ	-----	ค
บทที่		
1	บทนำ	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	12
	ขอบเขตของการวิจัย	13
	ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย	13
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	14
	ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	14
2	วรรณกรรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
	พัฒนาการทางจริยธรรมและทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	17
	ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญาและทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรม	18
	การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
3	วิธีดำเนินการวิจัยและรวบรวมข้อมูล	39
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45

5	สรุปผลการวิจัย	อภิปรายและข้อเสนอแนะ	56
	วิธีดำเนินการวิจัย		56
	สรุปผลการวิจัย		58
	อภิปรายผล		60
	ข้อค้นพบอื่นจากผลการวิจัย		63
	ข้อเสนอแนะ		64
	บรรณานุกรม		68
	ภาคผนวก		73
	ภาคผนวก ก.	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	74
	ภาคผนวก ข.	ลักษณะจรรยาวิพากษ์ ของกลุ่มตัวอย่างประชากร	78
	ภาคผนวก ค.	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
	ประวัติผู้วิจัย		99

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1	ตารางแสดงค่ามัธยิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ชั้น P ของพัฒนาการทางจริยธรรม ----- 33
2	แสดงรายชื่อของสถานศึกษาพยาบาลและโรงพยาบาลแยกตามสังกัด 39
3	แสดงรายชื่อของสถานศึกษาพยาบาลและโรงพยาบาลแยกตามสังกัดที่ ใช้เป็นตัวแทนของหน่วยงาน ----- 41
4	แสดงจำนวนแบบสอบถาม และอัตราร้อยละของแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ----- 42
5	พยาบาลวิชาชีพจำแนกตามลักษณะของตำแหน่งหน้าที่และวุฒิทางการศึกษา 47
6	กลุ่มตัวอย่างประชากรหลังการตรวจสอบความถี่มือของเรสต์ จำแนกตาม ตำแหน่งหน้าที่และวุฒิทางการศึกษา ----- 49
7	แสดงค่ามัธยิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการให้เหตุ ผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลฝ่ายการศึกษา และฝ่ายบริการพยาบาล 50
8	แสดงค่ามัธยิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการให้เหตุ ผลเชิงจริยธรรมของพยาบาลวุฒิปริญญาตรีลงมา และสูงกว่าปริญญาตรี 52
9	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างมัธยิมเลขคณิตของคะแนน การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ชั้น 2, 3, 4 และ P ของพยาบาลฝ่าย การศึกษา และพยาบาลฝ่ายบริการพยาบาล ----- 54
10	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างมัธยิมเลขคณิตของคะแนน การให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ชั้น 2, 3, 4 และ P ของพยาบาลวุฒิ ปริญญาตรีลงมา และสูงกว่าปริญญาตรี ----- 55
11	ลักษณะจรรยาวิพากษ์ของกลุ่มตัวอย่างประชากร ----- 79

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่

หน้า

1	กราฟ แสดงอัตราการย่อยสลายของตัวอย่างประชากรแบ่งตามระดับชั้นการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม -----	48
2	กราฟเปรียบเทียบความถี่ของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ได้จากการทำแบบสอบถาม คีไอที ทั้ง 4 ชั้น ของพยาบาลฝ่ายการศึกษาและพยาบาลฝ่ายบริการพยาบาล -----	51
3	กราฟเปรียบเทียบความถี่ของคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ได้จากการทำแบบสอบถาม คีไอที ทั้ง 4 ชั้น ของพยาบาลวุฒิปริญญาตรีลงมาและสูงกว่าปริญญาตรี -----	53

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย